תוספתא · דפוס וילנא · סדר טהרות

תוספתא אהלות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא אהלות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-אהלות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 4
פרק ג 6
פרק ד 7
פרק ה 9
פרק ו 10
פרק ז 11
פרק ח 14
פרק ט 15
פרק י 16
פרק יא 18
פרק יב 20
פרק יג 21
פרק יד 22
פרק טו 23
פרק טז 26
פרק יז 27
פרק יח 29

פרק א

א אחד הנוגע אהילות אחד המאהיל ואחד המסיט כולן מונין במת אין לך שמטמא במשא המת אלא אדם בלבד. האוכלין והמשקין והכלים אין מטמאין במשא המת אמר ר' יוסי כדרך זו אתה יכול לומר כל המטמא במת טמא שבעה טמא בזב טומאת ערב. כל המטמא במת טומאת ערב טהור בזב מכלום. באיזה צד אדם באדם שנים ואחד בזב כלים בכלים שלשה במת ושנים בזב כלים אדם וכלים ארבעה במת ושלשה בזב בד"א בתרומה ובקדשים אבל אין הנזיר מגלח אלא על המת בלבד ואין חייבים על טומאת מקדש וקדשיו אלא על המת בלבד. אמר ר"ע יש לי חמשה השפוד התחוב באהל הכנוס בו אמרו לו האהל והשפוד שם אחד הן.

ב העובד כוכבים והבהמה ובן שמנה וכלי האוכלים חרס והמשקין הנוגעין במת כלים הנוגעין בהן טהור וכשם שאבר מן המת ואבר מן החי שחסר עצם באדם טהור כך בנבלות ובשרצים טהור. אבר שאין עליו בשר כראוי באדם טמא בנבלות ובשרצים טהור. המוח בין באדם ובין בבהמה ובין בחיה ובין בעופות ובין בנבלות ובין בטרפות ובין בשקצים ובין ברמשין טמא וחייבין עליו משם פיגול נותר וטמא ומטמא כזית במשא וכעדשה במגע. כללו של דבר מוח הרי הוא כבשר לכל דבר.

ג תשעה בראש והלחי עמהן חמשה בארכובה שנים מכאן ושנים מכאן והפיקה באמצע. כל שיש בו גידים ועצמות הרי זה אבר ושאין בו גידים ועצמות אינו אבר והיתר עולה מן המנין חסר שאין בו אלא מאתים ויתיר שיש בו מאתים ושמנים כולן מצטרפים קכ"ה החי ואין בו ממנין ואין בו רובע עצמות.

פרק ב

א ישראל ששחט בהמה טמאה לעובד כוכבים שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין מפרכסת מטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות אבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסורה לבני נח ואפי' מתה הבהמה נחרה מטמא טומאת אוכלין. שחט בה דבר שנעשת טרפה אין בה טומאה של כלום ועובד כוכבים ששחט בהמה טהורה לישראל ושחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת מטמאה טומאת אוכלים אבל לא טומאת נבלות ואבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסורה לבני נח ואפי' מתה בהמה. נחרה אינה מטמא טומאת אוכלין שחט בה אחד או רוב אחד אין בה טומאה של כלום. שחט בה דבר שאין עושה טרפה וישראל בא וגמרה מותרת באכילה. שחט בה ישראל שנים

או רוב שנים אחד עובד כוכבים ואחד ישראל חותך ממנה בשר וממתין לה עד שתמות ומותר באכילה.

ב מלא תרווד רקב שאמרו ישנו מעיקר אצבעותיו ולמעלה דברי ר"מ וחכ"א מלא חפניו ואיזהו מת שיש לו רקב הנקבר ערום בארון של אבן על גבי הרצפה ועל גבי הטבלא של שיש אבל הנקבר בכסותו ובארון של עץ על גבי עפר אין לו רקב ונוטלה עפר מתחתיו וזהו עפר קברות מלא תרווד ועוד. תבוסה שנמצאת בקבר ואין ידועה מה טיבה זהו עפר קברות מלא תרווד ועוד פירש ר"א ברבי צדוק בורר את הצרורות ואת הקיסמין והודאין נוטל את הודאין ומניח את הספק וזהו עפר קברות מלא תרווד ועוד.

ג שדרה שגידר רוב חליות שלה אע"פ ששלדה קיימת טהורה בזמן שהיא בתוך הקבר אפי' משוברת ואפי' מכותתת טמאה מפני שהקבר מצרפה.

ד הגולגולת שהיה בה נקב אחד ארוך או שהיו בה נקבים הרבה מצטרפין למלא מקדח אמר רבי יוסי בן המשולם מעשה בעין בול אחד שנחתכה גולגלתו וטלה עליה הרופא מטלת של קרוייה וחיה אמר לו ר' שמעון בן אלעזר משם ראיה אע"פ שחיה כל ימות השנה משירדו גשמים נכנסה עליו צנה ומת.

ה כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר"א מטמא השיבו את ר' אליעזר שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רוב רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רובע הקב. דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי בבשר או בשר תלוי באבר הבשר תלוי באבר אפשר שהבשר מטמא במגע ובמשא ובאהל והאבר יהיה טהור אמר ר"ש תמה אני אם טימא ר' אליעזר לא טימא אלא בזמן שיש באבר בשר כראוי שיהא זה וזה מטמא במגע ובמשא ובאהל.

ו עצם כשעורה הפורש מן החי ר' נחוניא מטמא השיבו את ר' נחוניא שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רוב רובע רקב דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי בעצם או עצם תלוי באבר העצם תלוי באבר אפשר שהעצם מטמא במגע ובמשא והאבר יהא טהור אמר ר"ש תמה אני אם טימא ר' נחוניא לא טימא אלא בזמן שיש באבר עצם כשעורה שיהא זה וזה מטמא במגע ובמשא השיב ר' יהושע על דברי שניהן ומה החי שיש בו רמ"ח אברים עצם ובשר הפורשין ממנו טהורין אבר שאין רמ"ח אינו דין שיהא העצם ובשר הפורשין ממנו טהורים השיב רבי על דברי ר' יהושע לא אם אמרת בפורשין מן החי שכן פרשו מדבר טהור תאמר בפורשין מן האבר שכן פרשו מדבר טמא.

פרק ג

א אמר ר' יהודה לא נחלקו ר"ע וחכמים על רביעית דם שפרשה משני מתים שהיא טהורה על מה נחלקו על רביעית דם שפרשה משתי רביעיות משני מתים שר"ע מטמא וחכמים מטהרין ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש לא נחלקו ר"ע וחכמים על רביעית דם שפרשה משתי רביעיות משני מתים שהיא טמאה על מה נחלקו על רביעית דם שפירשה משני מתים שר"ע מטמא וחכמים מטהרין.

ב אבא שאול אומר רביעית תחלת דמו של קטן. דם הקטן שיצא כולו ואין בו רביעית ר"ע אומר כל שהוא. וחכמים אומרים רביעית שר"ע אומר טומאה בדם וטומאה בעצמות מה עצמות אע"פ שאין בהן רובע טמאין אף דם אע"פ שאין בו רביעית טמא. השיבו את ר"ע שלש תשובות לא אם אמרת בעצמות שרובו טמא בלא רובע תאמר בדם שאינו טמא אלא רביעית. דבר אחר לא אם אמרת בעצמות שמיעט עצמות טמא ועצם כשעורה הפורש מהן טמא תאמר בדם שאינו טמא אלא רביעית. דבר אחר לא אם אמרת בעצמות שבידוע שכולן לפניך תאמר בדם שאנו אומרים שאם נשתיירה הימנה טפה כל שהוא טהור אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בזמן שיצא כולו אמרו לו אי אפשר לכן.

ג רובע עצמות מרוב הגויה בגודל ועצמות אע"פ שאין בהן רובע טמאין רובע עצמות מרוב הגויה בבנין ועצמות רוב הגויה בבנין אע"פ שאין בהן רובע טמאין. ר' יהודה אומר לשון אחר ב"ש רובע עצמות מן הגויה מרוב הבנין או מרוב המנין רוב בנינו ורוב מנינו של מת אע"פ שאין בהם רובע טמאין ואיזהו בנינו השוקים והירכים והצלעות והשדרה ואיזהו מנינו אצבע ידים ורגלים בלבד שיהא בו עשרים וחמשה. אמר ר' יהושע יכול אני לעשות דברי ב"ש וב"ה אחד משוקים ומירכים נמצא רוב בנינו בגודל וחצי רוב בנינו וחצי רוב מנינו אינן מצטרפין כחצי זית בשר וכחצי זית נצל מצטרפין זה עם זה ושאר כל הטמאות שבמת אין מצטרפות זו עם זו מפני שלא שוו בשעוריהם.

ד הגולל והדופק מטמאין במגע ובאהל ואין מטמאים במשא ר' אליעזר אומר מטמאין במשא מק"ו מה אם מטמאין במגע הקל לא יטמאו חבור אמר לו ר"ע אם מטמאין במגע המרובה יטמאו במשא מועט אמר לו ר' אליעזר מה זה עקיבה והלא טומאת האהל מועטת בשניהן והרי הן מטמאין בה ואי מטמאין באהל המועט לא יטמאו במשאה מרובה נסתלק ר"ע וקפץ ר' יהושע אמר לו מרובה טומאת אהל מטומאת המשא שהמאהיל על גבי המת בסוכה טמא ומסיטו טהור והעושה סוכתו על פתחו של קבר המאהיל עליה טמא והמסיטה טהור. אמר ר"ש זה הוא הנדון אם סוכה שיש לה פתח הרי היא חוצצת על גבה אם סוכה שאין לה פתח זה הוא גולל עצמו. אלא כך צריך

להשיבו מרובה טומאת האהל מטומאת משא שכל מטמאין באהל ואין לך שהוא מטמא במשא אלא אדם בלבד. מעשה בבית דגן ביהודה באחד שמת ערב פסח והלכו לקברו ונכנסו האנשים וקשרו את החבל בגולל משכו האנשים מבחוץ ונכנסו הנשים לקברו והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב.

ה שתי אבנים גדולות של ארבע ארבע טפחים שעשאן גולל לקבר המאהיל על גבי שתיהן טמא ניטלה אחת מהן המאהיל על גבי שניה טהור מפני שיש לטומאה זו דרך שתצא.

פרק ד

א רבי יוסי אומר מלא תרווד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל. ר"ש אומר שלש טומאות פורשות מן המת שתים בכל אחת והשלישית אין בהן אלו הן גולל ודופק ועצם כשעורה מלא תרווד רקב גולל ודופק מטמאין במגע ובאויר ואין מטמאין במשא והיכן הוא משאן עצם כשעורה. עצם כשעורה מטמא במגע ובאויר ואין מטמא באהל והיכא הוא אהל מלא תרווד רקב. מלא תרווד רקב מטמא במשא ובאהל ואין מטמא במגע וכן היה ר' יוסי אומר כזית מן המת שחלקו אפי' לעשרה מטמא במשא ובאהל ואין מטמא במגע.

ב אמר ר' יהודה ששה דברים היה ר"ע מטמא וחזר בו. מעשה שהביאו קופות של עצמות מכפר טביא והניחום באויר ביהכ"נ בלוד ונכנס תיאודריס הרופא וכל הרופאין עמו ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד ולא גולגולת ממת אחד אמרו הואיל ויש כן מטמאים ויש כן מטהרין נעמוד למנין התחילו מר"ע וטיהר אמרו לו הואיל ואתה שהיתה מטמא טהרת יהו טהורין אמר ר"ש ועד יום מיתתו של ר"ע היה מטמא ואם משמת חזר בו איני יודע.

ג חלב המת שהיה שלם וחתכו טמא היה מפורד וחתכו טהור שאין חיבורי אדם חיבור. אתרוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם אינו חיבור שאין חיבורי אדם חיבור. קולית המת שעשאו יד לסכין ה"ז אינו חיבור אדם חיבור כזית מן המת שנחלק לשנים טמא ואינו חושש שמא חיסר. אתרוג שנחלק לשנים טהור ואינו חושש שמא חסר. רביעית דם שנחלקה לשנים טהורה ואינו חושש שמא חסרה. מנחה שבללוה חמשה כהנים כשרה ואינו חושש שמא חסרה. פינה מכלי לכלי כשרה. רשב"ג אומר אם הפליג הרי זו פסולה בכזית מן המת ובכזית נצל מלא תרווד רקב משני מתים מצטרפין זה עם זה מלא תרווד רקב בשעות שיש בו עפר כל שהוא טמא ור' יהושע מטהר מפני שבטל.

ד רביעית דם שנבלעה בכסות כיצד משערין אותה מביא מים במדה ומכבסה בהן ומביא מים אחרים ונותן לתוכה רביעית דם אם היה מראן שוה הרי זו טמאה אם לאו הרי זו

טהורה. ר' יוסי אומר זקנים הראשונים אומרים מקטפרס ולפנים הבית טמא מקטפרס ולחוץ הבית טהור חזרו לומר קטפרס בין מבפנים בין מבחוץ הבית טהור. המת מבחוץ ושערו מבפנים אע"פ שאין באהל אלא כל שהוא הבית והמאהיל עליו טמא. העצם שיש עליו כשני חצאי זיתים אחד תחוב בידי אדם ואחד תחוב בידי שמים הכניס את התחוב בידי אדם לפנים הבית טהור מפני שאין חבירו מצטרף עמו. הכניס את התחוב בידי שמים לפנים הבית טמא שהרי חבירו מצטרף עמו שני עצמות ועליהם כשני חצאי זיתים והכניס ראשיהן לפנים יהודה בן נקוסא אומר משום ר' יעקב אפי' שניהן תחובין בידי שמים הבית טהור שאין שני עצמות מצטרפין לכשני חצאי זיתים איבד כזית מן המת בתוך הבית ובקשו ולא מצאו הבית טהור לכשימצא הבית מטמא למפרע.

ה כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה דמים במת הרי אלו טמאין.

ו ואיזו היא תבוסה ר"א בן יהודה אומר הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ספק בחייו יצא ספק במותו יצא ספק בחייו ובמותו זה הוא דם תבוסה וחכ"א ספיקו ברה"י טמא ברה"ר טהור אלא איזהו דם תבוסה הרוג שיצא הימנו רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק ספק רובו בחייו ומיעוטו במותו וספק רובו במותו ומיעוטו בחייו והוא דם תבוסה. ר' יהודה אומר הרוג שהיה מוטל במטה ודמו מנטף לגומא טמא מפני שטיפה של מיתה מעורבת וחכ"א מפני שראשון ראשון נפסק. ר"ש אומר צלוב שדמו שותת ונמצאת תחתיו רביעית דם טהור אבל מת שדמו מנטף ונמצא תחתיו רביעית דם טמא ור' יהודה מטהר שאני אומר טיפה האחרונה של מיתה עמדה לה ע"ג העץ. כשתמצא אומר שלשה רביעיות הן כיצד לקה מכת מות ומפרפר ויצא הימנו רביעית דם ועקרוהו בחזקת שהוא חי והוליכוהו למקום אחר ויצא הימנו רביעית דם ראשונה דם חיים ושניה דם המיתה ושלישית דם תבוסה. ומה בין דם המיתה לדם התבוסה אלא שדם המיתה הנזיר מגלח עליו וחייבין עליו על טומאת מקדש וקדשיו ודם התבוסה אין הנזיר מגלח עליו ואין חייבין על טומאת מקדש וקדשיו.

ז אמר ר"א בראשונה היו זקנים חלוקין מקצתן אומרים רביעית דם ורובע עצמות ומקצתן אומרים חצי קב עצמות וחצי לוג דם בית דין שאחריהן אמרו רביעית דם ורובע עצמות לתרומות ולקדשים חצי קב עצמות וחצי לוג דם לנזיר ולמקדש. אמר ר"א כשהלכתי לאדסקיס מצאתי את ר"מ ואת רבי יהודה בן פתירוש שהיו יושבין ודנין בהלכה יהודה בן פתירוש אומר רביעית דם אין הנזיר מגלח עליה ואין חייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו. אמר לו ר"מ תהא זו קלה מן השרץ מה שרץ הקל נזיר מגלח עליו חייבין על טומאת מקדש וקדשיו רביעית דם חמורה אין דין שיהא נזיר מגלח עליה וחייבין עליה

על טומאת מקדש וקדשיו שתק יהודה בן פתירוש נמתי לו ר"מ אל תבוז לי בקי היה לך מיהושע בן ממל נם לי הן ובעל מלאכות היה נמתי לי בלשון הזה אמר לי משם ר' יהושע כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה חייבין על טומאת מקדש וקדשיו וכל מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו.

פרק ה

א רבי ישמעאל בר' יוסי אומר משם ר' נתן אהל שהוא פחות מארבעה טפחים פתחו במלואו וגגו טהור. ר"ש בן אלעזר אומר משם ר"מ מת שהוא יתיר מארבעה טפחים פתחו במלואו. ר' יוסי אומר השדרה והגולגולת כמת אחרים אומרים משם ר' נתן כל הטמאות הפורשות מן המת כמת ופתחו ארבעה טפחים.

ב ביב שהיא קמור תחת הביב יש בו ארבעה טפחים ויש ביציאתו ארבעה טפחים ונפל בתוכו הבית טהור נפל בבית מה שבתוכו טהור יש בו ארבעה טפחים ואין ביציאתו ארבעה טפחים נפל בתוכו הבית טמא נפל בבית מה שבתוכו טהור אין בו ארבעה טפחים ואין ביציאתו ארבעה טפחים נפל בתוכו הבית טמא נפל בבית מה שבתוכו טמא. רחב מבפנים וצר מבחוץ טומאה ברחב הבית טמא בצר נידון מחצה על מחצה טמאה בין ברחב בין בצר הבית טמאה בבית. כלים שברחב טהורין ושבצר טמאין מודה ר' יהודה בשקיפין ובסלעין שאע"פ שאינן כאהל אבל חשובין כאהל.

ג מגדל שהוא עומד בין בבית ובין באויר טומאה בתוכו כלים שבעוביו טהורין. טומאה שבעוביו כלים שבתוכו טהורין ור' יוסי אומר מחצה על מחצה. היה עומד בתוך הבית וטומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס. כלים שבינו לבין הארץ ושבינו לבין הכותל ושבינו לבין הקורות אם יש שם פותח טפח טמאין ואם לאו טהורין טומאה שם הבית טמא שבכותל מאחריו ושבמעזיבה מעל גביו נדונין מחצה על מחצה.

ד טומאה תחת רגלו או על גב רגלו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת למה זה דומה לעמוד שהוא עומד בתוך הבית וטומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היה מוטל על מתניו ומוגף וטומאה תחתיו כנגד עוביו או על גב דלתות והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. כלים שברסטקאות מכאן ומכאן טהורין.

ה היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ טומאה בתוכו הבית טהור טומאה מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס אמר ר' יוסי כן הלכה. אימתי יפה כח

להציל מכח צמיד פתיל או מכח אוהלים אם מציל הוא מכח צמיד פתיל בגולל ק"ו ע"י אוהלים.

ו היתה מוכני שלו משוכה לאחריו שלש אצבעות וטומאה שם כנגד הקורות הבית טמא שאני רואה את הקורות כאילו הן יורדות וסותמות דבר אחר אין טומאה נכנסת לאהל ואינה יוצאה הימנו אלא בפותח טפח כלים שכנגד הזוית רבי מטמא וחכמים מטהרין אמר רבי רואה אני דבריהם מדברי בד"א בפרוצה אבל במגופפת הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביה.

ז אמר ר' יוסי בא ר' יוחנן בן נורי אצל ר' חלפתא אמר לו מה אתה בעין של תנור אמר לו טמאה אמר לו אף אני אומר כן אלא שעקיבה מטהר. עין של תנור שיש בה גובה טפח ואין בה רחב טפח ואין בה גובה טפח טהורה נתן נסר על גבה בקעה טמאה את הנסר נטמא וטמא את התנור.

ח ארובה שבין בית לעליה וקדרה נתונה עליה ונקובה בכונס משקה ר"ע אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת נפתחה במיני זיתים מצלת על פחות מטפח.

ט כנס לתוכה מי חטאת ואפר חטאת מצלת על החטאת ואינה מצלת על התרומה שתמצא אומר טהור מציל לעצמו כיצד היו שם כלים טהורין לחטאת וטמאים לתרומה נמצא טהור מציל לעצמו.

י לגין שהוא מלא משקין טהורין ופינן ללגין אחר אם יש בו משקין טמא. האשה שלשה בעריבה וידיה עסוקות בבצק אחר כל זמן שמגבהת זו ומנחת זו מגבהת זו ומנחת זו האשה ועריבה טמאין טומאת שבעה ובצק טהור משכה ידיה הימנו והחזירתו נטמאת וטימאה את הבצק אמר ר' יהושע בושנו מדבריכם ב"ש אפשר אשה ועריבה טמאין טומאת שבעה והבצק טהור לגין טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין אחר שעמד אמר לפניו תלמיד אחד מתלמידי ב"ש רבי אומר לפניך טעם שב"ש אומרים בו אמר לו אמור כליו של ע"ה מהו טמא או טהור אמר לו טמא וכי יש טמא מציל א"כ יציל זה על כליו אמור כליו של ע"ה חיבור. ד"א וכי אומר לך ע"ה על כליו שהוא טמא כשיטהרנו אוכלים ומשקין בתוכו עצמו טהרנו אבל כשטהרתה את הכלי טהרתה לך ולא חזר ר' יהושע להיות שונה כדברי התלמיד אמר ר' יהושע נמתי לכם עצמות בית שמאי.

פרק ו

א ר' יהודה אומר משם ר' יהושע כשם שהכלים מצילין עם אוהלין שיש להן דפנות כך מצילין עם אוהלים שאין להן דפנות אחד כלי עץ ואחד כלי חרס טהורין. בד"א בכלי

שיש בו טפח על טפח אבל בכלי שאין בו טפח על טפח אינו מציל. בד"א בזמן שהוא אפוץ מבחוץ מצד אחד ומבפנים משני צדדים אבל אם היה אפוץ כחצי טפח מכאן וכחצי טפח מכאן ה"ז אינו מציל.

ב קדרה שהיא נתונה בצד דופנו של אוהל מבחוץ טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה טהור מפני שהיא מצלת עם דופנו של אוהל בתוכה או על גבה הכל טמא.

ג היתה כפושה טומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה טהור מפני שהיא נידונית כשפועי אוהלין בתוכה או על גבה כנגדו עד הרקיע טמא. היתה נתונה על גבי שתי יתדות מבחוץ משוכה הימנו בפותח טפח אינה מצלת בפחות מטפח ר"ע אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת: כותל שמקצתו משמש לבית ומקצתו משמש לגינה היתה נתונה בצד המשמש לבית מצלת בית המשמש לגינה אינה מצלת.

ד קורה שהיא נתונה מכותל לכותל וקדרה בה אם אין בין פיה לקורה פותח טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לקורה פותח טפח אינה מצלת. היתה אפוצה בארץ ובקורה אם אין בין פיה לקורה פותח טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לקורה פותח טפח אינה מצלת. היה פיה למעלה מודבק לקורה הרי זו מצלת משוכה הימנו בפותח טפח אינה מצלת פחות מטפח ר"ע אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת. אבא שאול אומר בזו מחלוקת היה ראש אחד נתון על כותלו של בית וראשה אחד נתון על כותלו של גנה היתה בצד המשמש לבית מצלת בצד המשמש לגינה אינה מצלת אבא שאול אומר אף בזו היא מחלוקת.

פרק ז

א ארבעה שהיו נושאין את הנדבך ואין במוטות כעובי המרדע טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין ר' אליעזר מטהר. וכן היה ר' אליעזר אומר כזית מן המת בפי העורב האהיל על גבי הנדבך אדם וכלים שתחתיו טהורין האהיל על תנור וכירים החדשים טהורין. נתון על ארבעה כלים אפי' כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה ואין בהן פותח טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין. טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין יש בהן פותח טפח ר' אליעזר מטהר ואם יש בהן טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה שעל גביו כלים שתחתיו טמאין נתון על ארבע כוסיות הנתונות על ארבע אבנים ואין בהן גובה טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין.

טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין ור' אליעזר מטהר. אם יש בהן גובה טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורין ואם ראשי כוסיות נראין בין כך ובין כך טהורין.

ב נסר שראשו אחד נתון על גבי האבן וראשו אחד נתון על גבי הספסל רואין את הנסר שאם ינטל הספסל ויכול לעמוד בפני עצמו מציל ואם לאו אינו מציל רבי יוסי ברבי יהודה אומר רואין את הנסר שאם יורד ויושב ויש תחתיו רביע טפח על טפח ועל רום טפח הרי זה מציל מפני שהוא נידון כשיפועי אוהלין. ר' יהודה אומר משם ר' אליעזר אע"פ שהדלת נפתחה הבית טהור לפי שלא נטמא המפתח.

ג בית שחצצו בקנקנין טהורות ופיהן כלפי הטהורה מצילות כלפי הטמאה אין מצילות ר"ש בן יהודה אומר משם ר"ש כלפי הטומאות מצילות עד שיהא בפיהן פותח טפח. טחן בטיט בין מבפנים ובין מבחוץ אם יכול הטחן לעמוד בפני עצמו מציל ואם לאו אין מציל.

ד כותל שנסדק בין שתי ובין ערב ועשוי כמין משפך רחב מבפנים וצר מבחוץ טומאה ברחב הבית טמא ובצר נדון מחצה על מחצה רחב מבחוץ וצר מבפנים טומאה ברחב הבית טהור ובצר נידון מחצה על מחצה. נסדק כמין שתי ומפולש לכאן ולכאן רחב מלמעלה וצר מלמטה וטומאה בין ברחב ובין בצר הבית טמא. נסדק כמין ערב ומפולש לכאן ולכאן רחב מצד אחד וצר מצד אחד טומאה ברחב הבית טמא ובצר נדון מחצה על מחצה. וכמה יהא הסדק הזה רבי אומר מלא אגרופו של בן בטי. כותל שחציו סלע וחציו בנין נדון מחצה על מחצה ניטל הימנו מבפנים והוסיף עליו נמצאת טומאה מחצי כותל ולחוץ הבית טמא ניטל הימנו מבחוץ והוסיף עליו מבפנים ונמצאת טומאה מחצי כותל ולחוץ הבית טהור.

ה היה אחד סלע ואחד בנין של בנין נדון מחצה על מחצה ושל סלע נדון כקליפת השום ר' יוסי אומר טומאה מחצי הכותל ולחוץ מחצי מעזיבה ולמעלה הבית טהור. העומד מלמעלה כנגד הטומאה טהור שאין הטומאה מעברת את הקורות ואע"פ שאין הקורות לאותה הרוח. טומאה שהיא נתונה על גבי הכותל בין מחציו ולפנים בין מחציו ולחוץ הבית טהור ר"מ ור"ש אומרים מחציו ולחוץ טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ו כותל שבין שני בתים וטומאה בתוכו הבית הקרוב לטומאה טמא והקרוב לטהרה טהור מחצה על מחצה שניהן טמאין. ר' אליעזר אומר שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו.

ז מעזיבה שהיא לאויר וטומאה בתוכה מחציה ולמטה הבית טמא והעומד מלמעלה כנגד הטומאה טהור מחציה ולמעלה והעומד מלמעלה כנגד הטומאה טמא מחצה על מחצה הבית טמא והעומד מלמטה כנגד הטומאה ר"מ מטמא ור"ש מטהר. ר' יהודה אומר כל המעזיבה תשמיש לבית וכן היה ר' יהודה אומר כל מעזיבה תשמיש לעלייה. מודים חכמים לר' יהודה בשתי מערות זו על גב זו וטומאה בתחתונה תחתונה וקרקע טמאה עליונה וקרקע טהורה. טומאה בעליונה קרקע ועליונה טמאה קרקע ותחתונה טהורה טומאה ביניהן עליונה טמאה ותחתונה טהורה וגגו של עליונה טהורה וכן היה ר' יהודה אומר כותל שבין שני כוכין או בין שתי מערות עד ששה טפחים נידון מחצה על מחצה יותר על כן נידון כקליפת השום.

ח קדרה שהיא נתונה בצד דפנה של מערה אינה מצלת בצד שקיפה של מערה הרי זו מצלת. היתה נתונה בחלון שבין שני בתים וטומאה באחת מהן. הרי זו טהורה מפני שהוא ניצלת עם דופני של שני. היתה טומאה שביניהן ויש במקומה טפח על טפח ברום טפח אם אין בין פיה לשקוף פותח טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לשקוף פותח טפח אינה מצלת.

ט קלל של חטאת שהוא נתון בחלון ויש במקומו טפח על טפח ברום טפח אם אין בין פיו לשקוף פותח טפח ה"ז מציל ואם לאו אין מציל דברי ר' אליעזר ור' יהושע אומר לעולם אינו מציל עד שיהא לפנים הימנו חלל בפותח טפח.

י עמוד שהוא עומד בתוך הבית וטומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואם יש במקום הטומאה טפח על רום טפח הרי הוא כקבר סתום ומטמא כל סביביו כלים שתחת הפרח טהורין ור' יוחנן בן נורי מטמא.

יא תיבה שעשאה פרדסטקין אע"פ שמשתמש בה טהורה היתה טמאה ועשאה פרדסטקין טמאה עד שיקבענה במסמר. פרסטקין שהוא פתוח לבית מוגף וטומאה בתוכו והבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור מפני שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס. טומאה בקרקע או בכותל שלפנים הימנו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ורואין את הפרסטקין כאילו הוא אטום מחצה על מחצה להביא את הטומאה לבית שלשה פרסטקין זה בצד זה או זה אחר זה או זה על גבי זה וטומאה תחתיהן ביניהן או על גביהן טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ורואין את הפרסטקין כאילו הן אטומין ונדונים מחצה על מחצה להביא את הטומאה לבית. ר' יהודה אומר משם ר' יהושע סמך להן סוכות טהורות לאכול בהן פסחים.

פרק ח

א כזית מן המת על הרדד או על גביו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת טומאה בתוכו הנוגע בו מתוכו טמא טומאת שבעה מאחריו טמא טומאת ערב טומאה מאחריו הנוגע בו מאחריו טמא טומאת שבעה ומתוכו טמא טומאת ערב והנכנס לתוכו טהור. כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחריו הנוגע בו בין מתוכו ובין מאחריו טמא טומאת ערב והאהל עצמו טמא טומאת שבעה. אמר ר' נתן אם מציל הוא ע"י אחרים ק"ו עצמו.

ב אהל שהיה נטוי על גבי ארבעה שפודין של מתכת ר' יעקב אומר אינו מציל מפני שדבר טמא מעמידו ור' יוסי אומר מציל. נטוי על גבי קנים דוקרנין ר' יוסי אומר מציל ור"ש אומר אינו מציל עד שיהא נטוי כנטיית האהל.

ג סדין שתפרו ונתנו על גבי עריסה אם אין בינו לארץ פותח טפח ה"ז מציל בד"א בזמן שאם תנטל עריסה וסדין עומד אבל אם תנטל עריסה וסדין נופל אע"פ שתפרו ואע"פ שאינו מסולק מן הארץ אלא כל שהוא ה"ז אינו מציל ואם היתה מחצלת אהל אע"פ שלא תפרה ולא חשב עליה ואין בינה לארץ פותח טפח הרי זו מצלת. ואם יש בינה לארץ פותח טפח אינה מצלת.

ד המת בבית ולו פתחים הרבה כולן נעולין כולן טמאין נפתח אחד מהן אע"פ שלא חישב עליו טיהר את כולן היו בו חלונות הרבה וכולן מגופות כולן טהורות נפתחו כולן טמאות ולא הצילו על פתחים. פתח קטן בתוך פתח גדול המאהיל על גבי שניהן טמא חישב להוציאו בקטן טיהר הקטן את הגדול היו שניהן מתאימין המאהיל על גבי שניהם טמא חישב להוציאו באחד מהן הרי חבורו טהור. היה לו פתח אחד לצפון ופתח אחד לדרום וחישב להוציאו בצפונו אח"כ באו אחיו או קרוביו ואמרו אין מוציאין אותו אלא בדרומו טיהר דרומי את הצפוני ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין.

ה בתים הפתוחין לאכסדרה והמת באחד מהן אם היה דרכו של מת לצאת בחצר בית שער והבתים טהורין אם לאו בית שער טמא והבתים טהורים החדר שלפנים מן הבית מוגף ונכנסה טומאה לפנימי דרך החלון החיצון טהור מפני שטומאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה. ר' יהודה אומר הפותח בתחלה ב"ש אומרים כשיפתח ארבעה טפחים וב"ה אומרים כשיתחיל הפותח סתום ב"ש אומרים כשיתחיל וב"ה אומרים כשיחשוב.

ו אין לנפלין פתיחת הקבר עד שעגלו ראש כפיקה של שתי דברי ר"מ ר' יהודה אומר כפיקה של ערב ר"א בר' צדוק אומר משיעשו קפופיס. אמר ר' יוסי אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר להן שדרך הטומאה דרכה לצאת ואין דרכה ליכנס והם אמרו לי אין לו ולד טומאה עד שיצא לאויר העולם.

פרק ט

א ר' אליעזר אומר נזיר והמת תחת כריסו של גמל ואין הנזיר מגלח עליהן ואין חייבים עליהן על טומאת מקדש וקדשיו.

ב טומאה שהיא נתונה בכותל אפילו מחצה על מחצה וכן עדר בהמה חיה ועוף וכן החיים שהיו מהלכין זה אחר זה אפי' ראשו של זה בין רגליו של זה וראשו של זה בין רגליו של זה אין הנזיר מגלח עליהן ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו.

ג נדחק ברחיים שהעובד כוכבים בתוכה ושהנדה בתוכה בגדיו טמאין מדרס. איזו היא הרחיים כל שאין עוקרין אותם ודוחפים אותם ממקומה לענין טמא מת בגדיו טהורים עד שיהו בגדיו נוגעים בפותח טפח.

ד ואלו הן סככות אילן המיסך על הארץ ר' יהודה אומר רואין את התחתונות כאילו הן עולות למעלה ואת העליונות כאילו הן יורדות למטה ואם נוגעות זו בזו בפותח טפח מביאות וחוצצות אלו הן הפרעות פרע היוצא מן הגדר היו נתונות על גבי הגדר רואין אותן כאילו אבנים כבושות עליהן. התריפו רואין אותן כאילו הן שפודין של מתכת ואם היו מובדלות זו מזו אם יכולות לקבל את המעזיבה רכה דברי ר"מ וחכ"א מעזיבה הבינונית ר' יהודה אומר אם מכניס את החוט לצד הזה ויצא לצד אחר ונוגע אע"פ שאין מכוין ה"ז מפסיק.

ה ר' יוסי אומר חבילי המטה וסריגי חלונות חוצצים את הבית ואת העליה עד שתעבור הטומאה לצד השני היו נתונין על גבי המת באויר המאהיל כנגד הנקב טמא ושלא כנגד הנקב טהור מפני שהטומאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה ר' יהודה אומר אם יכולין לקבל מעזיבה הבינונית אין חוצצין היו נתונין בתוך הבית הרי אלו חוצצין שאני רואה את הקורות כאילו הן יורדות וסותמות. ר' יוסי אומר תיבה שהיא מליאה כלים וזרקה על גבי כזית מן המת טמאין שאילו היתה נתונה על גבי המת באויר טהורין.

ו נסר שצף על פני המים טומאה בצד כלים שבצד הזה טהורין רבי יעקב אומר רואין את הנסר שאם ירד וישב ויש תחתיו רבוע טפח על טפח על רום טפח טומאה בצד זה כלים שבצד השני טהורים. שלשה בתים זה לפנים מזה כחצי זית בפנימי או באמצעי וכחצי זית בחיצון החיצון טמא הפנימי והאמצעי טהורין כחצי זית בפנימי או כחצי זית באמצעי הפנימי טהור והחיצון והאמצעי טמאין. אמר ר' יהודה אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר להן מודה ר' אליעזר לר' יהושע בשתי חביות שפתוחות לתוך הבית טמא על מה נחלקו על שני חדרים של בית שר' אליעזר מטמא ור' יהושע מטהר

והם אמרו לי מודה ר' יהושע לר' אליעזר בשני חדרים הפתוחין לתוך הבית שהבית טהור על מה נחלקו על שתי חביות שר' אליעזר מטמא ור' יהושע מטהר.

פרק י

א כוורת שבתוך הבית וכפישה נתונה על פיה רבי יהודה אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת שר' יהודה אומר כשם שהנסר מצלת כך כפישה מצלת היתה מוטה על צדה בפותי טפח הכל מודים שאינה מצלת.

ב עמוד של קדירות שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות שוליה של זו על פיה של זו ושוליה של זו על פיה של זו אם אין פי העליונה לקורות פותי טפח ובין שולי העליונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת דרכה ליכנס. אם יש בין פי העליונה לקורות פותי טפח ובין שולי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור. היתה אחת טמאה ונתונה באמצע ויש במקומה טפח על טפח על רום טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא אין במקומה טפח על טפח על רום טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור.

ג פיטוס שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות אם אין בין פיו לקורות פותי טפח ובין שוליו לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס. אם יש בין פיו לקורות פותי טפח ובין שוליו לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא. היה פיו צר ואין בין הוגנו לקורות פותי טפח ה"ז מציל ואם לאו אינו מציל עד שיהא מהוגנו פותי טפח. היה שוליו חדין ואין בין שוליו לארץ פותי טפח ה"ז מציל ואם לאו אינו מציל עד שיהא בשוליו פותי טפח. היתה כוורת פחותה פקוקה בקש אפי' גבוהה מן הארץ אמה הרי זו מצלת.

ד כוורת שהיא עומדת בתוך הפתח סותמת את כל הפתח אם אין בין פיה לשקוף פותי טפח ואין שוליה לארץ פותי טפח טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס. אם יש בין פיה לשקוף פותי טפח וטומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא אם אין בין דופנותיה לפצימין פותי טפח ובין שוליה לארץ פותי טפח טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור.

ה שתי כוורות שהן עומדות בתוך הפתח וסותמות את כל הפתח אם אין שוליה של זו על גבי של זו אם אין בין העליונה לשקוף פותי טפח ובין פי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס אם יש בין פי העליונה לשקוף פותי טפח ובין פי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא הכלים שביניהן טהורים אם יש בין דופנותיהן לפצימין פותי טפח וביניהן לארץ פותי טפח טומאה בתוכם הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור נטמאת אחת מהן היא טמאה והבית וחבירתה טהורין וכן פיה של זו על גב שוליה של זו וכן שוליה של זו על גב שוליה של זו ואיזו היא מחולחלת כל שיש לה טפח מארבע רוחותיה ומשלשה רוחותיה ומשני רוחות זו כנגד זו. איזו היא אפוסה כל שאין לה טפח מרוח אחת. מודה ר"א ור"ש בטומאה תחת הפקוק טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ו היתה יושבת על שוליה באויר טומאה בתוכה מטמא הנוגע בה מכל מקום טמא דברי ר"מ וחכ"א אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד. היתה כפויה על פיה הנוגע בה מכל מקום טמא.

ז ארון שהוא חקוק בסלע ומכוסה הנוגע בה מכל מקום טהור ואינו טמא אלא פיו שאינו טמא אלא כנגד חללו בלבד. היתה בנויה בכותלה של נפש אם היתה נראית כל שהיא לתוך הנפש הנכנס לתוכה טמא ואם לאו אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד. בנה נפש על גבה הרי היא כקבר סתום ומטמאה מכל סביביה. העשויה כמין דלסקיא הנוגע בה מכל מקום טהור הנוגע בשוה שלה ר' אליעזר מטמא ור' יהושע אומר מטפח ולמעלה טמא מטפח ולמטה טהור שאין מעלין עולת מן הארץ טפח.

ח חבית שהיא יושבת על שוליה באויר וכזית מן המת נתון תחת קורקורתיה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת והחבית טמאה. כזית מן המת מקצתו נתונה תחת דופנה ומקצתו נתון תחת קורקורתה כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טמאה וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טהור. ואם יש בדופנה פותי טפח הכל שני חצאי זיתים אחד נתון תחת דופנה ואחד נתון תחת קורקורתה כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טמא וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טהור. היה זה שנתון תחת דופנה משוך כנגד קורקורתה כאילו כולו כנגד קורקורתה וזה שנתון תחת קורקורתה משוך תחת דופנה כאילו כולו תחת דופנה. היתה כפויה על פיה ויש בדופנה פותי טפח ואין בהוגנה פותי טפח יש בהוגנה פותי טפח ואין בדופנה פותי טפח כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טמא וכל שאינו כנגד

הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טהור. ואם יש בדופנה והוגנה פותי טפח הכל טמא. היתה מלאה אוכלין ומשקין ומוקפת צמיד ונתונה על גבי באויר כלים שלמעלה ממנה ושלמטה הימנה טמאין והאוכלין והמשקין שבתוכה טהורין היתה מוטה על צדה באויר הרי ככוורת לכל דבר.

פרק יא

א קדרה שהיא נתונה בצד האסקופה שאם תעלה ושפתיה משוכות מן השקוף כל שהוא טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ב היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור. בבית אינו טמא אלא הבית שאם תעלה ודופנה בשקוף בפותי טפח כל שהוא וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ג היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה הבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אהל. בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור. בבית אינו טמא אלא הבית שאם תעלה ודופנה נוגעת בשקוף בפותי טפח טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ד היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה ושפתיה אוכלות בשקוף כל שהוא. טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח אם יש בדופנה פותי טפח וטומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא אין בדופנה פותי טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא וגבה והבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אהל בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אהל בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור. בבית היא טמאה בלבד.

ה היתה נתונה תחת ארובה שאם תעלה ושפתיה נוגעות בתקרה כל שהוא טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה עולה ויושבת בארובה ואופצת את כל. ארובה וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה כנגדו עד לרקיע טמא שאם תעלה עולה והולכת בארובה אין בינה לארובה פותי טפח וטומאה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ו היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה והבית טהור מפני שניצלת עם דופנו של אהל בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה עולה והולכת בארובה ויש בינה לארובה פותח טפח וטומאה תחתיה רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ז היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה והבית טהורין מפני שנידונית כשיפועי אוהלים. בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור בבית אין טמא אלא הבית.

ח ארובה שהיא לאויר ואין בה פותח טפח וכזית מן המת נתון תחתיה ונתן דבר שהוא מקבל טומאה אם יש שם פותי טפח הכל טמא ואם לאו אינו טמא אלא כנגד הזוית כזית מן המת בלבד.

ט ארובה שהיא לאויר ואין בה פותי טפח וכזית מן המת נתון תחתיה הבית טמא והמאהיל טמא דברי ר"מ ר' יהודה אומר המאהיל טהור. ר"ש אומר אם טומאה קדמה את רגלו הבית טמא והמאהיל טמא ואם לאו הבית טמא והמאהיל טהור מקצת הטומאה בבית ומקצת כנגד ארובה הבית טמא והמאהיל טמא דברי ר"מ. ר' יהודה ור"ש אומרים המאהיל טהור. ר' יוסי אומר אם אין בטומאה ליחלק כגון כזית מן המת השדרה והגולגולת הבית טמא ואם לאו הבית טהור והמאהיל טמא.

י שני חצאי זיתים נתון בתוך הבית ואחד נתון כנגד ארובה המאהיל טהור היה זה שהוא נתון בתוך הבית משוך כנגד ארובה כאילו כולו כנגד ארובה.

יא כזית מן המת בפי העורב והאהיל על גבי ארובה שאין בה פותי טפח הבית טמא ר' יוסי מטהר עד שיהא בטומאה משך פותי טפח.

יב קלל של חטאת שהוא נתון בארובה אם משולשל טמא ואם אינו משולשל טהור. בד"א בארובה שאין בה פותח טפח אבל בארובה שיש בה פותח טפח בין משולשל ובין שאינו משולשל טמא. בד"א בשל חרס אבל בשל אבן בין שיש בארובה פותי טפח בין משולשל ובין שאינו משולשל טהור.

יג שבין הבית לעליה ואין בה פותח טפח טומאה בבית כלים שבעליה טהורין טומאה בעליה כלים שבבית טהורין שאני רואה את הקורות כאילו הן יורדות וסותמות דבר אחר אין טומאה נכנסת לאהל ואין יוצאה הימנו אלא בפותח טפח. כלים שכנגד הבית רבי מטמא וחכמים מטהרין אמר רבי רואה אני את דבריהם מדברי.

יד ארובות זו על גב זו ויש בהן פותח טפח ונתון דבר שהוא מקבל טומאה אם יש שם פותח טפח הכל טמא ואם לאו אין טמא אלא כנגד התחתונה בלבד מרחיבות מלמעלה

ומצירות מלמטה מן הצד ומלטה טמא מן הצד ומלעלה טהור. מרחיבות מלמטה ומצירות מלמעלה אינו טמא אלא כנגד הצר בלבד.

פרק יב

א וכמה יהיה הסדק הזה ב"ה אומר כל שהוא מלא חוט המשקולת ור' יוסי אומר משם ב"ה פותח טפח. אמר רבי תמיה אני אם אמר ר' יוסי בפותח טפח לא אמר אלא בכזית מן המת בלבד טומאה מבפנים וכלים מבחוץ אע"פ שאין בסדק אלא כל שהוא מלא חוט המשקלות ה"ז מפסיק.

ב סאה כפויה על פי חבית כפויה שני כפיתין זה על גבי זה ואבן על גבי הכיפת מביאות את הטומאה. סאה יושבת כדרכה וחבית יושבת כדרכה נוד תפוח כדרכה מלא תבן כסת מלאה מוכין כסות מלאה מטפחות שתי אבנים זו על גבי זו וכופת על גבי האבן אין מביאות את הטומאה.

ג כלב שאכל בשר המת ונכנס לבית הבית טהור שכל הבלועין באדם ובבהמה בחיה ובעופות טהורין. הקיאן הבית טמא. מת אם שהה במעיו עד שהוא חי שלשה ימים מעת לעת ובעופות ובדגים מיד ר' יהודה בן בתירא אומר בדגים מיד ובעופות מעת לעת ר"א אומר משם ר' יהודה בן בתירא זה וזה מעת לעת.

ד הדות שבבית והמערה בתוכו והפרח שלה יוצא וכפיפה נתונה עליו בד"א בשל מתכת אבל בשל עץ ה"ז חוצץ. ר"א בר' יוסי אומר בד"א בשל עץ אבל בשל מתכת נטמא ואין כלי טמא חוצץ.

ה נסר שהוא נתון על פי הדות וטומאה תחתיו או על גבי כלים שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאין היתה כפישה ויש לה ליזבז טפח וטומאה תחתי' הכלים שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאים. אם היתה חלוקה הרי היא כנסר. כלים שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאין.

ו כותלי הבית וכותלי הדות שהיו שוין זה לזה וטומאה בין בבית ובין בדות כלים שבכותלי הבית ושבכותלי הדות נידונים מחצה למחצה ואם כותלי הבית רחבין משל דות וטומאה בתוך הבית כלים שבכותלי הדות טמאים ושבכותלי הבית נידונין מחצה על מחצה אם היו כותלי הדות רחבין משל בית וטומאה בבית כלים שבכותלי הדות טהורין שבכותלי הבית נידונין מחצה על מחצה.

פרק יג

א נסר שהוא נתון על פי תנור ישן וטומאה תחתיו או על גביו הכל טמא והתנור טמא ור' יוחנן בן נורי מטהר בתנור היה ראשו אחד נתון על פי תנור חדש וראשו אחד נתון על פי תנור ישן או שהיו שנים ישנים אחד מכאן ואחד מכאן וחדש באמצע ר' יוחנן בן נורי מטהר בחבור. נסר שהוא נתון על פי תנור ומוקף צמיד פתיל וטומאה תחתיו או על גביו הכל טמא וכנגד אוירו של תנור טהור. טומאה עד אוירו של תנור כנגדו עד לרקיע טמא.

ב סרידה שהיא נתונה על פי תנור ויצאה כל שהוא ויש לה ליזביז טפח טומאה תחתיה כלים שעל גבה טהורין. טומאה על גבה כלים שתחתיה טהורין. ואם היתה חלוקה הרי היא כנסר וצריכה פותח טפח. ומודה ר' אליעזר באבטי שעשאו מתחלה שהוא מביא את הטומאה.

ג סנדל של עריסה שפחת ממעזיבה שיעורו בפותח טפח. נפתח הבית מאליו שיעורו מלא האגרוף. היה הטיט צף תחתיו כל שהוא ומחצי מעזיבה ולמעלה בין שיש בו כשיעור בין שאין בו כשיעור הבית טהור. מחצי מעזיבה ולמטה אם יש בו כשיעור הבית טמא ואם לאו מונין בו כדרך שמונין במת.

ד מלבן שהוא מלבישׁ בפיקות תינוק טמא טומאת שבעה. מסורג בחבלים תינוק טמא טומאה הדף של קנים שהוא מסורג בחבלים ועשוי בטיט ככר לושה במי פירות נתונה על גביו הרי זו מביאה וחוצצת. ר' יוחנן בן נורי אומר כל העגולין טהורין אין מביאין טומאה חוץ מעיגולי דבלה מפני שהן יושבין תחתיהן בפקועות.

ה גמל שהוא עומד באויר טומאה תחתיו כלים שעל גביו טהורין טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורין. היה רבוץ טומאה תחתיו כנגדו עד התהום טמא ועל גביו כנגדו עד לרקיע טמא. טומאה תחת רגליו או על גבי רגלו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. נתן נסר על גבה טומאה בצד זה כלים שבצד השני טמאין.

ו קורות הבית והעליה שהיו עליונות מכוונות כנגד התחתונות טומאה תחתיהן טמא ביניהן ביניהן טמא ועל גביהן טהור. על גביהן כנגדו עד לרקיע טמא ותחתיהן טהור. בד"א בזמן שיש בהן פותח טפח אין בהן פותח טפח טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היו עליונות נראות סותמות כבין התחתונות טומאה תחתיהן וביניהן טמא. וביניהן ביניהן ותחתיהן טמא על גביהן טהור. על גביהן כנגדו עד הרקיע טמא ותחתיהן וביניהן טהור בד"א בזמן שיש בהן פותח טפח וביניהן פותח טפח אין ביניהן פותח טפח וטומאה תחתיהן תחתיהן טמא ביניהן ועל גביהן טהור. ביניהן או על גביהן אפי' כנגדו

על לרקיע טמא ותחתיהן טהור בד"א בזמן שיש בהן פותח טפח ואין בהן פותח טפח טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ז סאה שהיא מוטה על צדה באויר אינה מביאה טומאה תחת כולה עד שיהא בהיקף ארבעה טפחים ומחצה אם היתה גבוהה חצי טפח עד שיהא בהיקף שלשה טפחים. עמוד שהיה מוטל באויר אינו מביא טומאה תחת דופנו עד שיהא בהיקפו עשרים וארבעה טפחים ר' יוסי אומר עשרים וחמשה שהיה ר' יוסי אומר אין לך עשרים וחמשה שאין הארץ אוכלת בהן טפח. וכן הוא אומר (ירמיהו נ"ב:כ"ג) מנים תשעים וששה רואה ואומר (שם) כל הרמונים מאה על השבכה סביב אי אפשר לומר מאה שבכה שהרי נאמר תשעים וששה ואי אפשר לומר תשעים וששה שכבר נאמר מאה אמור מעתה ארבעה בלועין בכותל ותשעים וששה נראין מבחוץ וחצר שלא נידון כשיפולי אוהלין.

ח כזית מן המת מודבק באסקופה ר' אליעזר מטמא את הבית ור' יהושע מטהר. היה נתון תחת אסקופה נדון מחצה על מחצה לטמא את הבית דברי ר' יעקב אמר ר"ש לא נחלק ר' אליעזר ור' יהושע על הנתון תחת האסקופה שהבית טהור על מה נחלקו על המודבק באסקופה שר' אליעזר מטמא את הבית ור' יהושע מטהר מודבק בשקוף הבית טמא ור' יהושע מטהר עד שיהיה בטומאה משך פותח טפח.

ט שני חזיזין זה על גב זה וטומאה בכותל שביניהן אם היתה נראית כל שהוא לתוך אחד מהן הוא טמא וחברו טהור ואם לאו נדון מחצה על מחצה.

י קוברי המת שהיו עוברין ברה"ר מצטרף אהלו עם אהל המת החלון לטמא את הבית דברי ר' אליעזר. ור' יהושע אומר אין מעלין את הנמוך לצרף אהל עם אהל.

פרק יד

א פתח שעשאו למאור שיעורו מלא המקדח הגיפו למאור שיעורו בפותח טפח שתי חלונות זו לפנים מזו החיצונה העשויה למאור שיעורה מלא המקדח.

ב ניטלה פקק איספקלריא שיעורה מלא האגרוף. ואלו הן שירי המאור חלון שהיה סותמו ולא היה לה טיט לגומרה או שקראו או שחשיכה לילי שבת ואלו הן שירי המאור רום אצבעים עם רוחב הגודל.

ג חלון שבין שני בתים שיעורה בפותח טפח סתר את החיצון אע"פ שלא חשב עליה שיעורה מלא המקדח נתן התקרה באמצע חלון התחתון ואלו הן סריגות אלו של אוצרות אלו של איקלטאות רשב"ג אומר חלונות שבכרכים שיעורן בפותח טפח שלא נעשה אלא לחיזוק מכניסין עליהן את הרוח.

ד ר' יהודה אומר בהן שלש מדות משם ר"ע אומר העושה לצוות ולשמירה ולזון את עיניו כל שהן להכנסת כלים ולהוצאת כלים לתשמיש ולנר שיעורו בפותח טפח. לקנח ולא לצבתו ב"ש אומרים במילואו וב"ה אומרים בפותח טפח.

ה ר' יהודה אומר פחות מכזית בשר ממעט על יד רובע עצמות. פחות מעצם כשעורה ממעט על ידי כזית בשר וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ אין ממעטין ור' יהודה אומר ממעטין. זה הכלל אמר רבי כל טומאה שאינה מן המת או שהיא מן המת ואינה מצטרפת עם אותה הטומאה הרי זה ממעטת.

ו עשבים שתלשן והניחן בחלון או שעלו מאליהן והעוף ששכן בחלון והמטלית שהיא פחותה משלש על שלש והאבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ובעופות והעובד כוכבים והבהמה ובן שמונה וכלי חרס והאוכלין והמשקין וספר תורה והמלח הרי אלו ממעטין אבל השלג והברד והכפור והגליד והמים אין ממעטין.

ז זיז שעל גבי שירי המאור שיעורו ברום אצבעיים על רוחב גודל. ושעל גבי מלא מקדח כל שהוא ר' יוסי אומר במלואו וזיז שעל גבי הפתח שיעורו בכל שהוא סתמו שיעורו בפותח טפח פתחו שיעורו בכל שהוא.

ח שני זיזין זה על גבי זה והפתח תחתיהן כל שהוא והעליון אפילו לתוך שלשה נדבכות שהם שנים עשר טפחים שיעורו בפותח טפח סתר את התחתון או שהעדיף עליו שיעורו כל שהוא.

ט שני פתחים זה על גבי זה והזיז למעלה מהן לעליון כל שהוא ולתחתון אפילו בתוך שלשה נדבכות שהן שנים עשר טפחים שיעורו בפותח טפח סתם את העליון או שהיה עודף על התחתון טפח מכאן וטפח מכאן שיעורו בכל שהוא. אימתי אמרינן כל שהוא היוצא אבל לגבלית עד שיהא בו פותח טפח ואיזו היא גבלית כל שמניקה מכאן ומכאן ומשייר מן האמצע. ר' יוסי בר' יהודה אומר העטרות והפתויין והציורין מביאין את הטומאה רבי אומר החמירו בקנה יותר מן הזיז שהקנה מיטלטל והזיז אינו מיטלטל.

י זיז שהוא יוצא מן הכותל ויש בו פותח טפח טומאה תחתיהן וכלים בכותל ועליהן כקליפת השום טהורין טומאה בכותל וכלים תחתי' ועליהן כקליפת השום טהורין.

פרק טו

א טבלאות של שיש חלקות ונתונות זו על גבי זו טומאה תחת אחת מהן ואפי' גבוהות מן הארץ אמה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טבלאות נוגעות זו בזו ושולחנות נוגעות זה בזה מונין בהם כדרך שמונין במת.

ב טבלא בצד רגלו של שולחן וטומאה תחת טבלא הנוגע בין בטבלא ובין בשולחן טמא טומאת שבעה. טומאה תחת השולחן הנוגע בשולחן טמא טומאת שבעה ובטבלא טמא טומאת ערב. האוהל כנגד הרבוע טמא שלא כנגד הרבוע טהור ר' מנחם בר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין מפני שהן נדונין כקרן טבלא. כלים שכנגד הרבוע טמאין שלא כנגד הרבוע טהורין ר' מנחם בר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין מפני שהן נדונין כקרן הטבלא.

ג חביות שהן מוטות באויר הוגנה של זו בצד אויר הוגנה של זו והוגנה של זו על גבי דופנה של זו גבוהות מן הארץ טפח ובהוגנין פותח טפח טומאה תחתיהן ועל גביהן טמא. על גביהן על גביהן ותחתיהן טמא ותוכיהן טהור. גבוהות מן הארץ טפח ואין בהוגניהן פותח טפח וטומאה תחת אחת מהן תחתיה ועל גבה טמא. על גבה על גבה טמא ותחתיה טמא ותוכה טהור בד"א בטהורות אבל אם היו טמאות וגבוהות מן הארץ טפח טומאה תחת אחת מהן תחת כולן טמא.

ד בית שחצצו בנסרין או ביריעות מן הצדדין או מן הקורות וטומאה כלים שבחצץ מאחריו ויש במעזיבה מעל גביו נדונין מחצה על מחצה אם יש שם ארבעה בטל הכותל. רבי אומר האומר טפח הוא אומר ארבעה האומר ארבעה אינו אומר טפח. חצצו מארצו וטומאה בחצץ כלים שבבית טמאין. טומאה בבית כלים שבחצץ טהורין אם יש בחצץ במקומן טפח על טפח על רום טפח טהור ואם לאו טמאין ושבקרקע טמאין טומאה בקרקע כלים שבחצץ טהורין ושבבית טמאין.

ה בית שהוא מלא תבן ויש בינו לבין הקורות פותח טפח וטומאה מבפנים כל שכנגד יציאת הטומאה במלואו של פתח טמא ובאכסדרה אינו אלא כנגד הטומאה מן הקורות ולחוץ ור' יוסי אומר תבן שאינו עתיד לפנותו הרי הוא כעפר ועפר שהוא עתיד לפנותו הרי הוא כתבן.

ו גל צרורות וכן כרי של תבואה וטומאה בתוכו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואם יש במקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביו. ואיזה הוא חצר הקבר זו הגת שהמערות פתוחות לתוכו אם יש בה כשיעור הנכנס לתוכה טמא בד"א בזמן שאינה פתוחה לאויר אבל בזמן שפתוחה לאויר אפי' אינו מדובק בשקוף אפי' כל שהוא טהור ובלבד שלא יגע בשקוף.

ז גל של צרורות שעשאו גולל לקבר הנוגע בו עד ארבעה טפחים טמא דברי ר' יהודה בזמן שאינו עתיד לגור ודברי חכמים בזמן שהוא עתיד לגור.

ח חבית שהיא מלאה משקין ומוקפת צמיד פתיל ועשאה גולל לקבר אמר ר"א בר"ש בזו ב"ש מטמאין וב"ה מטהרין. אמרו ב"ש לב"ה וכי מה עלול לקבל טומאת אדם או משקין אמרו להן משקין אמרו להן וכי מה אדם שאינו עלול לקבל טומאה כיון שנוגע בו נטמא משקין שבתוכה אינו דין שיהיו טמאין. אמרו להן ב"ה אי אתם מודים בטהור שבלע טבעת ונכנס לאהל המת שאע"פ שטמא טומאת שבעה הטבעת טהורה אמרו להן ב"ש לא אם אמרתם בטבעת שאינה מטמא במשא הזב תאמרו במשקין שמטמאין במשא הזב. אמר להן ב"ה אנו דנין טומאת שבעה מטומאת שבעה ואתם דנין טומאת שבעה מטומאת ערב מוטב לדון טומאת שבעה מטומאת שבעה מלדון טומאת שבעה מטומאת ערב ד"א אדם הנוגע במת מטמא כלים וכלים הנוגעין במת מטמאין אדם אדם הנוגע במת מטמא כלי חרס ואין כלי חרס הנוגעין במת מטמאין אדם והלא דברים ק"ו ומה אם אדם שהוא מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו מציל על מה שבתוכו כלי חרס שאינו מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו אינו דין שיציל על מה שבתוכו. אמר ר"ש לא היו זקוקין לדחק לכך ממקום שאדם מיטמא משם משקין מטמאין ממקום שהמשקין מצילין משם אדם ניצל היכן אדם מטמא בגלוי אף משקין בגלוי היכן משקין מצילין בפנים אף אדם שנתנו בפכוים והקיפו צמיד פתיל ועשאו גולל לקבר טהור.

ט כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע אמר ר' טרפון אקפח את בני שהלכה זו מקופחת איני יודע רוזיו של דבר מה הוא אלא ששמע השומע וטעה. ומעשה באחד שהיה עובר ומרדע על כתפו והאהיל צידו אחד על הקבר וטמאוהו משום שהאהיל על המת והשומע שמע וטעה. אמר ר' יהודה מעשה באחד שחרש וניער את המחרישה ונמצאת גולגולת של מת דבוקה במחרישה וטמאוהו משום שהאהיל על המת והשומע שמע וטעה. אמר ר' יהודה מעשה באחד שחרש וניער את המחרישה ונמצאת גולגולת שלמה דבוקה במחרישה וטמאוהו משום שהסיט את המת והשומע שמע וטעה.

י המרדע שנתנו על גבי בהמה וראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי אדם ראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי כלים טהורין ולא אמרו אלא אדם הנושא בלבד.

פרק טז

א התלולית הקרובות בין עיר לעיר ובין לדרך אחד חדשות ואחד ישנות טמאין מפני שהנשים קוברות שם את נפליהן ומוכי שחין את אבריהן הרחוקות חדשות טהורות ישנות טמאות שאני אומר שמא היה שם דרך או עיר ואיזו היא תלולית זו תלולית של עפר שעל גבי בקוע המאהיל על מקצתה טמא ואין צריך לומר כנגד כלה עפרה טמאה משום עפר תלולות התל ממנה עפר וסמכו לה אין בו משום עפר תלולות התלולות שהיתה טמאה וטהורה הרי זו טהורה ואינו חושש שמא נטמאת.

ב אחד המוציא שלשה מתים ואחד המוציא שלשה כוכין ואחד המוציא כוך בקוע ומהרה ואחד מצא עשרה ואין ביניהן מארבע אמות ועד שמונה יש להם תפיסה ואין להן שכונה קברות דברי ר"ש וחכ"א רואה את האמצעיים כאילו אינן והחיצונים מצטרפין מארבע אמות ועד שמנה. מצא ראשו בצד מרגלותיו אין לו תפיסה ואין לו שכונת קברות ראשו של זה בצד מרגלותיו של זה וראשו של זה בצד מרגלותיו של זה יש להן תפיסה ואין להן שכונת קברות. והחסר אין לו תפיסה ואין לו שכונת קברות ואי זהו חסר כל שניטל מן החי וימות. מצא שנים בתחלה ואחד ידוע יש להן תפיסה ואין להן שכונת קברות. מעשה בר' ישבב שבדק ומצא שנים בתחלה ואחד היה ידוע עשה להן תפישה עשה להן שכונת קברות כשבא אצל ר"ע אמר כל שיגעת לריק אף אתה היית צריך לבדוק כל קברי ארץ ישראל הידועין ולא אמרו המוצא שלש כתחלה.

ג מצא אחד בצד רה"ר מכאן ושנים בצד רה"ר מכאן בודק מכאן ומכאן ומניח את רה"ר שנים בצד גדר מכאן ושנים בצד גדר מכאן בודק את מקום הגדר שכן דרך הבונה להיות בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה ואיזו היא בתולה כל שאין בה רשישים ואין עפר תחתיו בדק והגיע למים הרי זו בתולה בדק ומצא שם חרס הרי זו כבתולה. הבודק ב"ש אומרים בודק שתים ומניח אמה וב"ה אומרים בודק אמה ומניח אמה דברי ר' יעקב וחכ"א ב"ש אומרים בודק שתים ומניח אמה וב"ה אומרים בודק אמה ומניח שתים.

ד המוציא את העפר ממקום הטומאה אוכל בדמעו ר' יהודה אומר צובר עפרה <אמה> של זו על גבי עפרה של זו ורבותינו אמרו עפרה טהורה. הבודק אוכל בדמעו מפקח אין אוכל בדמעו שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי בודק מהו שיאכל אמר להן אינו אוכל אמרו לו למדתנו שיאכל אמר להם יפה אמרתם מעשה שעשו ידי וראו עיני ושכחתי מה ששמעו אזני על אחת כמה וכמה ולא שהיה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים שהיה ר' יהושע אומר השונה ואינו עמל כזורע ולא קוצר והלמד תורה ושוכח דומה לאשה שיולדת וקוברת ר"ע אומר זמר בית דירה זמר.

ה נמצאת אומר שלש קברות הן קבר הנמצא מפנין אותו פנוהו מקומו טמא ואסור בהנאה. קבר המזיק את הרבים מפנין אותו פנוהו מקומו טמא ואסור בהנאה. קבר הידוע אין מפנין אותו פנוהו מקומו טהור ומותר בהנאה. שדה שאבד בה קבר טהור הנכנס לתוכה טמא בדק ומצא בה קבר הנכנס לתוכה טהור שאני אומר הקבר שאבד הוא הקבר הנמצא בדק ומצא בתוכה שלש קברות הנכנס לתוכה טהור ואין חוששין שמא שכונת קברות הן. המפנה קברו לרה"ר והלך לשם אדם מפנה עצם והכל טהור. מי שנפחת קברו בתוך שדהו אומרים לו מלקט עצם עצם והכל טהור מעשה ביהודה והלל אחיו בניו של ר"ג שהיו מהלכים בתחום עוני מצאו אדם אחד שנפחת קברו בתוך שדהו אמר לו לקט עצם עצם והכל טהור.

ו והנקבר שלא ברשות אין לו שכונת קברות ואין לו תפיסת קברות. רשב"ג אומר הנפלים אינן קונין את הקבר ואין לו תפיסה והנקבר שלא ברשות יש לו תפיסה. ר' יהודה אומר בור שמטילין בו נפלים טהור א"ר יהודה מעשה של מציק אחד ברמון שהפילה נפל לבור ובא כהן אחד והציץ לידע מה הפילה ובא מעשה לפני וטהרוהו מפני שחולדה וברדליס מצויין שם וגוררין שם.

ז קבר שסתם פתחו אינו מטמא בכל סביביו פרץ את פצימיו וחזר וסתמו מטמא את סביביו נפרצה בו פרצה אחת של ארבעה טפחים בין מלמעלה בין מלמטה אינו טמא אלא כנגד הפרצה בלבד. היה לו פתח אחד לצפון ופתח לו פתח אחר לדרום טיהר דרומי את הצפוני.

פרק יז

א החורש את הקבר הרי זה עושה מאה אמה לכל רוח. החורש על גבי הקבר וכן החורש על גבי הארון אפילו משוקע ברבידין ובאבנים ואפילו על גבי חורין שתי קומות הרי זה עושה בית הפרס החורש מגופות של מת אינו עושה בית הפרס אין לך שעושה בית הפרס אלא החורש את הקבר בלבד ור' אליעזר בן יעקב אומר אף התלולית. אמר ר' יוסי בד"א במוריד אבל במעלה אינו עושה בית הפרס.

ב שלשה כרשינין שאמרו הנתונין כדרכן במקום יבש אבל לא במקום הטינה והחורש משדה קשקשין ומשדה מדרון הרי זה עושה בית הפרס הבונה טהור והזורע על גביו טהור. ר"מ אומר החורש מלא הטמיא ה"ז עושה בית הפרס.

ג השותפים והאריסין והאפוטרופין אין עושין בית הפרס. החורש מתוך שלו או מתוך של חבירו שלו עושה בית הפרס ושל חבירו אין עושה בית הפרס אבל עולה הוא במדת הפרס.

ד חזקה שבארץ ישראל טהורים חוץ מן המצויונות בלבד. שדה שמוחזקין בה שהיא בית הפרס אפי' היא בת ארבעת כורין אפי' משוכה היא ממקום הטומאה ואפילו טהורה מקיפתה מארבעת רוחותיה הרי היא מחזקת כמדת הפרס.

ה שתי שדות של בית הפרס זו על גבי זו ושטפו גשמים שלשה טפחים בין התחתונה לעליונה שתיהן טמאות ר' יוסי אומר אע"פ שאין פתחה של עלייה מכוון כנגד של בית עלייה טהורה.

ו בית הפרס שטהרוהו ה"ז טהור וצריך לעמוד על גביו שני תלמידי חכמים. אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על עפר שהוא בא מבית הפרס הבא בירק שהוא טהור עד שיהא במקום אחד כחותם המרצופין על מה נחלקו על עפר הבא מארץ העמים בירק שר' אליעזר אומר מצטרף וחכ"א אין מצטרף עד שיהא במקום כחותם האיגרות.

ז המביא ארונות ותנורים וספלין וכלי חרש מחוצה לארץ לארץ עד שלא הוסקו טמאין משום ארץ העמים וטהורין משום כלי חרס ומשהוסקו טמאין משום כלי חרס וטהורין משום ארץ העמים. נמצאת אומר בשעה שהן טמאין משום ארץ העמים טהורין משום כלי חרס ובשעה שטמאין משום כלי חרס טהורין משום ארץ העמים.

ח הביא עפר ממקום הטומאה וגבלו במקום הטהרה או ממקום הטהרה וגבלו במקום הטומאה טמא. גבלו על גבי סלע אפי' במקום הטהרה טהור הלובן לבנים בית הפרס במקום הטומאה טמא ובמקום הטהרה טהור. ר"ש אומר אפילו הלבנה מבית הפרס ממקום הטומאה טהור שלא אמרו גוש אלא כברייתו עפר בית הפרס שטחין בו גגות ותנוריו טהור מפני שבטל.

ט בית הפרס שעשה בו אשפה גבוהה עשרה טפחים ויכול להסיטו טהור עקרה ממקומה טמא רשב"ג מטהר. בית הפרס שריצפו ברבידים ובאבנים שאין יכול להסיטן טהור עקרו ממקומן טמא רשב"ג מטהר. ר' אליעזר בן יעקב אומר בית הפרס שגבשו בגבושים שאין יכול להסיטן טמא. ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש עזקו אין לך בדיקה גדולה מזו הילך בית הפרס למטה משלש אצבעות והוציא משם עפר טהור.

י הילך בית הפרס זה לא יהלך בבית הפרס אחר ואם הילך טהור. בצר בית הפרס זה לא יבצר בית הפרס אחר ואם בצר טמא אלו דברי ב"ה.

יא השורף את הקדש ואת התרומה שורפן במקומן ר' יהודה אומר שורפן בח"ל. וכן היה ר' יהודה אומר שדה שחפר בה קבר אין נטעת כל נטע ואין נזרעת כל זרע וחופרין בתוכו לירק ואין מקיימין בתוכה מלין וטובלין ואין נוטעין בתוכה מקשאות ומדלעות כדי שלא להרגיל רגל אדם לשם.

יב שדה שאבד קבר בתוכה והיא שדה כוכין שדה כוכין היא שדה שאבד קבר בתוכה ואיזו היא שדה כוכין כל שחופר בארץ ומבליע את הכוכין לצדדין. מצא שדה מצויינת ואין ידוע מה טיבה אם יש בה אילן בידוע שנחרש קבר בתוכה אין בה אילן בידוע שאבד קבר בתוכה. אמר ר' יהודה בד"א בזמן שיש זקן אחד או ת"ח אחד שאין כל אדם בקיאין בכך. ר' יוסי אומר חזקת עצמות המכוסין הרי הן של אדם עד שיודע שהן של בהמה. מגולין הרי הן של בהמה עד שיודע שהן של אדם מודין ב"ש לב"ה אין בודקין לתרומה אלא תשרף.

פרק יח

א חומר בארץ העמים שאין בבית הפרס ובבית הפרס שאין בארץ העמים שארץ העמים בתולה שלה טמאה ומטמאה בביאה ואין לך טהרה מטומאתה מה שאין כן בבית הפרס. חומר בבית הפרס שאפי' טהרה מקפתו מארבע רוחותיו הרי הוא בחזקת בית הפרס. ארץ העמים אם יכול ליכנס לה בטהרה טהורה וכמה תהא סמוכה ויהא יכול ליכנס לה בטהרה רשב"ג אומר אפי' תלם אחד הרי זה מפסיק אמר ר"ש יכול אני להאכיל את הכהנים טהרות בבורסקי שבצדן ושבעירות שבלבנות מפני שסמוכין לים או לנהר אמרו לו הרי פסלין מפסיק. חזקת דרכים של עולי בבל אע"פ שמובלעות בארץ העמים טהורות רשב"ג אומר עד מקום שאדם פונה מימינו ומשמאלו ואין בוש. עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון סיסית וחברותיה אשקלון וחברותיה אע"פ שפטורות מן המעשר ומן השביעית אין בהם משום ארץ העמים.

ב הנכנס לארץ העמים בשידה ובמגדל טהור בקרון בעגלה ובספינה ובאכסרא טמא. המכניס ראשו ורובו לארץ העמים טמא כלי חרס שהכניס אוירו לארץ העמים טמא. הספסלין והקתדראות שהכניס רובן לארץ העמים טמאין.

ג הכל עושין מדור העמים אפי' עבד ואפי' שפחה ואפי' סריס ואפי' קטן בן תשע שנים ויום אחד. עובד כוכבים הנשאוי עובדת כוכבים ועובד כוכבים הנשאוי עובדת כוכבים עובד כוכבים שעבדיו סריס וכותי שעבדיו עובדי כוכבים כותיים עושים מדור העמים. על מדור העמים תולין ר' יוסי בר' יהודה אומר אף שורפין וכמה ישהה בתוכו ויהא צריך

בדיקה אבא יודן איש צידן משום ר' אליעזר ארבעים יום אע"פ שאין עמו אשה והלכה כדבריו. היה זה נכנס וזה יוצא ולא שהה שם ארבעים יום טהור ואם שהה שם ארבעים יום טמא מת. השומר אם שהה שם ארבעים יום טמא בזמן שנכנס ויוצא אע"פ ששהה שם ארבעים יום טהור מפני שהוא בחזקת המשתמר. הכל נאמנין עליו לשמרו ואפי' עבד ואפי' אשה ואפי' סריס אפי' קטן בן תשע שנים ויום אחד.

ד ביבין היוצאין מארץ העמים לארץ ישראל עושה להן סריגות שנים וממעטן עד פחות מטפח.

ה כיצד בודקין מדור העמים ישראל נכנס תחלה ואח"כ כהן אע"פ מצאו רצוף בשיש או בפשפש טמא.

ו חנות אין בה משום מדור העמים אע"פ שחרב ה"ז טמא ואין מדור העמים ובית הפרס בחו"ל האונריאות והאוצרות והמרחץ ובית שער ובית המים ואויר החצר המרגנין והבורגין והסוכות והמשוכות והצרופין והאוהלין אין בהם משום מדור העמים. הקסטראות והלגיונות רבי מטמא וחכמים מטהרין. בית החיצון ובית היינות ר' יהודה מטמא ור' יוסי מטהר. בית שער ואויר החצר בזמן שהן מעורבין במדור העמים טמאין משום מדור העמים אם אין מעורבין במדור העמים אין בהן משום מדור העמים. והאסטונות אע"פ שמעורבות במדור העמים אין בהן משום מדור העמים.

ז ואיזהו מזרח קיסרי מכנגד טטרפלון שלה ועד כנגד בית הגת שלה. העיד יהודה הנחתום על ספונו המזרחי שהוא טהור ושאר כולה טמאה משום ארץ העמים.

ח ההולך מעכו לכזיב מימינו הדרך טהורה משם ארץ העמים וחייבת במעשר ובשביעית עד שתיודע שהיא פטורה משמאל למערב הדרך טמאה משם ארץ העמים ופטורה מן המעשרות ומן השביעית עד שתיודע שהיא חייבת עד כזיב ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משם אביו עד לכלאבי.

ט בראשונה היו אומרים מקבר גדול ועד נגב ועד תרעין היו טמאין ונמנו עליהן חכמים וטיהרום. העיד ר' יהודה בן יעקב מבית גובריא ויעקב בר' יצחק מבית גופנין על קיסרי שהחזיקו בה מעולם והתירוה שלא במניין. א"ר חנין אותה שנה שביעית היתה והלכו עובדי כוכבים לקרקסיאות שלהן והניחו שוק מלא פירות ובאו ישראל ובזזום בחזירתן אמרו בואו נלך אצל חכמים שמא התירו להן חזירים. א"ר זריקא בחמשה באדר השני נמנו עליה עשרים וארבעה זקנים והתירוה שהיו הכל נכנסים לתוכה.

י מעשה ברבי ור' ישמעאל בר' יוסי ור' אלעזר הקפר ששבתו בחנות של עובד כוכבים בלוד והיה ר' פינחס בן יאיר יושב לפניהן אמרו לו אשקלון מה אתם בה אמר להן מוכרים

חטין בבסילקאות שלהן וטופלין את פסחיהן לערב אמרו לו מהו שנהג בה מארץ העמים אמר להן כשישהה מ' יום אמרו לו א"כ בואו ונמנה עליה לפוטרה מן המעשרות ולא נמנה עמהם ר' ישמעאל בר' יוסי כשיצא אמר רבי מפני מה לא נמנית עמנו א"ל על טומאה אחת שטמאתי טיהרתי ולא מעשרות מתירא אני מבית דין הגדול שמא יריצו את ראשי.